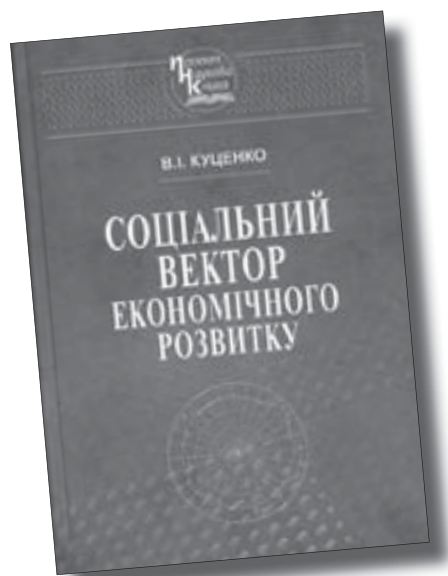

НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Куценко В.І. Соціальний вектор економічного розвитку [Текст]: монографія / Віра Іванівна Куценко; під наук. ред. д-ра екон. наук, проф., акад. НАН України Б.М. Данилишина. НАН України, Рада по вивч. продукт. сил України. — К.: Наукова думка, 2010. — 736 с.: рис., табл. — (Проект «Наукова книга»)

Соціально орієнтована економіка — один з небагатьох реформаційних напрямів, погляди на який практично єдині. Про важливість соціальної орієнтації та соціалізації економіки, наслідком чого стане підвищення добробуту, не раз говорили з владних трибун, але через об'єктивні і суб'єктивні причини декларацій не реалізовано. Соціалізацію нині розглядають серед найважливіших ознак високорозвиненої економіки, відтак нехтувати нею не можна.

Ідеєю про пріоритетність соціальної спрямованості економічного розвитку перейнята монографія В.І. Куценко — провідного дослідника соціальної сфери України. Наукове обґрунтування соціалізації економіки передусім передбачає розгляд теоретико-методологічних аспектів проблематики. При цьому основну увагу зосереджено на економічній сутності соціальної сфери як сукупності видів економічної діяльності, що безпосередньо забезпечують якість життя, створюють умови для розвитку. Останнє виражено у формуванні і становленні сукупної робочої сили, людського капіталу, що, як впливає з дослідження, основне в соціальному відтворенні. На перебіг цих процесів впливають кілька факторів соціально-демографічного

характеру, докладно висвітлені на сторінках книги. Соціальний розвиток, який відповідав би суспільним запитам, сьогодні неможливий без інноваційних технологій. Тому монографія їх детально аналізує. Розкриваючи теоретико-методологічні засади дослідження соціального вектора економічного розвитку, Віра Іванівна приділяє особливу увагу його ролі у зміцненні соціальної безпеки в контексті сталого розвитку.

Багатоплановість соціального відтворення, що охоплює як формування належного рівня доходів, необхідного для життєдіяльності й особистісного розвитку, так і безпосереднє надання соціальною сферою потрібних для цього послуг, зумовлює два окремі напрями досліджень, з яких, у свою чергу, виокремлюється низка інших, конкретніших.

В.І. Куценко, спираючись на власний багаторічний досвід вивчення соціального розвитку, ставить і виконує достатньо складне завдання розгляду суспільної сфери як цілісного комплексу видів економічної діяльності, що обслуговують різні потреби населення і тому функціонально неоднорідні. Такий підхід вельми доцільний, виходячи з головної мети монографії — обґрунтування соціального вектора економічного розвитку, що потребує комплексного бачення проблем соціальної сфери, а також урахування те, що її складники забезпечують увесь спектр соціальних потреб, відповідно, формуючи в межах економіки певну цілісність.

Аналіз проблем соціальної сфери і пошук шляхів їх подолання здійснено в контексті розвитку ринкових відносин, на основі опрацювання значного статистичного матеріалу і зарубіжного досвіду. Розглядаючи негаради в охороні здоров'я, Віра Іванівна приділяє значну увагу фінансовому забезпеченню. У зв'язку з цим докладно проаналізовано нове для наших реалій поняття контролінгу — системи постійного оцінювання фінансово-економічної діяльності лікувальних закладів. Стратегічним напрямом медичної системи визначено розбудову сімейної медицини з урахуванням стимуляції населення до збереження власного здоров'я.

В умовах формування інноваційної моделі економічного розвитку, що передбачає використання знань як основного ресурсу, надзвичайно важлива освітня галузь. Особливої актуальності набувають висвітлені в монографії питання системи безперервного навчання, узгодженості з вимогами сьогодення тих її ланок, що забезпечують відтворення кадрового потенціалу економіки, — професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти.

Автор своєрідно підійшов до культурного розвитку в період суспільно-економічних трансформацій, підкресливши необхідність інституційних змін, що відповідають викликам сьогодення. Також проаналізовано формування економічного механізму туристично-рекреаційної діяльності, використання ресурсного потенціалу.

Значну увагу приділено матеріально-побутовим потребам. Їх задовольняють житлово-комунальні структури, що вирізняються серед інших підрозділів соціальної сфери як найбільшим залученням ресурсів, так і найбільшою проблемністю. В.І. Куценко досліджує забезпеченість житлом, надання послуг з його утримання, висуваючи низку пропозицій для поліпшення ситуації. Якість соціального відтворення залежить також від торгівлі і ресторанного господарства. У книзі досліджено їх розвиток у контексті ринкових перетворень і входження нашої економіки у глобальний світовий простір.

Задля обґрунтування соціальної спрямованості економічного розвитку в ринкових умовах проаналізовано становлення підприємництва в ділянці послуг і формування нових ринків — банківської справи і фармацевтики, а також страхової медицини. Детально розглянуто регіонально-просторовий аспект проблем соціального розвитку, названо основні підходи в модернізації та структурній перебудові соціальної сфери, визначено стратегічні напрями виконання її завдань у контексті людиноцентричної парадигми, за якою має функціонувати сучасна економіка.

У цілому дослідження В.І. Куценко крисне для розроблення теоретико-методологічних і практичних основ соціального сегмента економіки. Широта інформаційної бази, глибина порушених тем, фундаментальність висновків безперечно привернуть увагу науковців і студентів, а також тих, від кого залежить формування і реалізація соціальної політики.

Микола ЧУМАЧЕНКО,
академік НАН України,
почесний директор
Інституту економіки
промисловості НАН України